

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Elfizetés helyben: 2 K 1 hónap, 24 K 1 évre
 vidéken: 250 K 1 hónap, 31 K 1 évre

Szerkesztő: Hajós József.

Milliárdok.

Legalább négy milliárd az a pénz, amely hadiszállások folytán szétömlött Magyarországon és Horvátországban. Hadikölcsönt jegyezni ugyanolyan befektetés, mint a pénz elére rakni a takarékpénztárakban. És lám a hadiszállítók nagy része erről a polgári kötelességéről is megfeledkezett, pedig tudta, hogy a jegyzését ellenőrzik és nyilvánosságra is fogják hozni.

Az a százezer meg százezer magyar, aki 1914 óta künn harcol a frontokon, amíg a háború tart, aligha gondolhat rá, hogy az itthoni sebeket beheggyesse. A kormányon és a közigazgatáson kívül ezeknek a milliomosoknak, ennek a négy milliárdnak volna kötelessége, önmaga iránt való kötelessége is, hogy a legnagyobb stílú társadalmi, jövedelmisségi, közegészségügyi akciók élén állva, már most vezekljen ez irgalmatlan időben szerzett horribilis vagyonért.

Nézünk végig a névsorukat és kísérjük figyelemmel azokat is, akik még sorra kerülnek. Milyen kevesen hallottunk ezekről, sehol se láthatunk őket, ahol meg kellene lenniük, ahol nem is szép gesztus lett volna elővenni azt a sóha elnem képzeltető arányokban duzzadt bugyelárist. Vajjon melyiknek jutott eszébe egy hosszú vonatot megindítani a frontra, teli élelmiszerekkel, jó falatokkal a katonák számára? Már száz korbázt kellett volna építeniük a fővárosban és a vidéken, hogy ne csengjen a fülünkben, mint a leglátzóbb kiáltás a szatmári főorvos beszéde, aki azt mondotta, hogy a kórházakban csak meghalni lehet, felgyógyulni soha. És hol kérik az az órkási palota, amelynek tégláit nekik kellett volna összehordani, ahol a háboru árva, ottthon találgat, ahol felnevelnék őket és elefethetnek velük szenge életük legnagyobb veszteségét? És mi mindent alkottak volna meg, mennyi nemeset és jót! A milliárdosok és milliomosok

az elbizakodott dúsgazdagok emlékezzenek arra, hogy a háboru nem tarthat örökké és

egyszer éppen úgy számon kerik a vagyonukat, mint most a hadikölcsönjegyzéseket.

A halott város.

Székesfehérvár Közgazdasága.

(Mióta Prohászka püspök meg merete írni, hogy a zsidók uránylag kevesebben vannak a fronton, mint a keresztények, azóta a filozemita sajtó hajóvadászlatot indított Prohászka püspök ellen. A püspó után kijut most már az ő nyájának, sőt az egész Székesfehérvárnak is. Roppant érdekes ez a mód-szerű figyelemmel kísérei. Lejött Pestről valami Zsoldos Géza nevű újságíró, a „Pénzvilág” című hetilap munkatársa és egy Prohászka-ellenes, mondjuk: keresztényellenes valaki információja alapján nagyszerűen kitérkeszt bennünket. A zárójel között a cikre való megjegyzéseinket közöljük.)

Pozsony zöldelő liget ebben az országban. Székesfehérvár sivatag. A város egyetlen kulturfoltja a Déli Vasút rendbentartott állomása és a miot elhagyom a vasutat, egy paraszváros sűrű és átláthatatlan dunszjelenség sötétsége vesz körül és nincs derengő fényugár, a melyen át megláthatam az ősi város magasabb fokú kultúráját és fejlettebb gazdasági életét. Az állomás mögötti terseget teljesen piszkos, pestis terjesztő szennyvízcsatornák szennyezik.

Mi, sajnos csak vasutal és néhány nagyszerűen vezetett pénzintézettel dícselkedhetünk (Ahá! Kibujt a szög a zsákból az informáló valamelyik „nagyszerűen vezetett” pénzintézet nagyszerű embere lehet.) messék a fehérváriak. Az intelligencia nagyra is van a pénzintézetekkel, a melyek elsősorban vezetés alatt állanak. Tulajdonképpen a megye és a város urai ellen se volna panaszunk. Szűcs Jenő alispán, Saara Gyula polgármester és dr. Kerekes Lajos főjegyző jó szervezők hírében állanak és a megye, illetve a város közéletét sikerrel vezetik (No ezeknek ugyan vekonyka területet jelölt ki a derek férfiu az érdemszerzésre. De hát ő rájuk — ugrylászik — áll a vadásztilalom.) Azonban nálunk más bajok ürköznek ki — mondotta informátorunk. Székesfehérvár, mint a polyp karjai körül ölelik a latifundumok, a melyek a parasztságot a város-

ba kényserlített. Fejérmegyében terül el gróf Zichy János 25 ezer, gróf Zichy Nándor örök seinek 20 ezer, gróf Zichy Nepomuk 9 ezer, gróf Zichy Agost 16 ezer, gróf Wimpfen 40 ezer, gróf Battyány 16 ezer, gróf Karolyi 9 ezer és Dréber Antal sörgyáros 16 ezer holdas birtoka. Tehát több, mint 150 ezer hold latifundium. (A derek férfiu itt eifeleji megemlíteni. hogy a Grünfeldeknek, Braunak, Strassernak sibeinek szintén vannak igen jelentős földbirtokaik. Eifeleji, hogy már a háboru előtt 42 ezer 850 hold zsidókézben volt (mennyi is a zsidók számaránya? a népesség 5 percentje) s ugyan-azok a zsidók bérelnek 95 ezer hold földet. Ezt ugy szellemesen eifeleji az igazmondó ur, mert őf vedett területen vannak) Érthető, hogy a parasztság benyomult a városba és a környéken elszórt kisbirtokokon gazdálkodik. Ezt nem nagyon tudja a cikkíró, mert a mi földműveseinket nagyon régen, századok előtt Németországból telepítették, ha Fehérvárra, akkor a mikor még a jobbágysság virágjában volt.)

A parasztság nem kívánatos elem, mert elerdése a kulturális és gazdasági haladásnak. Ha egy életrevaló váltakozási tervet a városban felvetnek, a parasztság leszavazza. (Az igazság ezzel szemben az, hogy 140 bizottsági tag van s ezek közül 25 földműves. Hogy 25 hogyan majorizált 115-öt, azt igazán szeretném tudni. Ha a tisztelt Zsoldos ur a vagyon és teher rovatot is így billegeti, gyönyörű mérlegel csinálhat.) Temérdek iparvállalatot fojtottak így el csirájában. Igazán szeretném, ha abból a temérdekből csak egyellenegyet is megemlítené akár a cikkíró, akár a lelkiismeretes informálója) A tehérvári pénzintézetek nemrég egy konzervgyarat akartak felállítani. Nem alakulhatott meg mert a parasztok nem szavazták meg az ingyentelket, (Töröm a fejemet, kérdezek másokat és a nagy esetről senki semmit nem tud. A derek ur ezt ugy álmodta) Heinrich és Hauer budapesti szövéggyárosok textilgyár alapítását tervezték. A parasztok ezt is megbúsították. (Csodála-

tos, hogy mi kik a közgyűlésen állandóan résztveszünk, ezt nem tudjuk, Zsoldos ur azonban tudja.

Hát csoda-e, hogy a pesti intézetek Fehérvárra nem mernek lejönni? — csak ki elkészere-dett hangon informatorom. A mit a parasztság konzervatívizmusa nem semmisít meg, azt összetörri a lábrakapott antiszemizmus. (Na! most már helyen vagyunk. Zsoldos urnak tulajdonképen itt kellett volna kezdeni: Fehérvár 700 esztendő óta elmaradt, mert Prohászka püspök 1918 Pünkösdjekor cikket írt a keresztény ifjuság védelmére.) Amióta Prohászka Ottokár püspök megkapta a négyezer hold ösüi birtokot, felbomlott a béke és társadalmi és gazdasági élet és napirenden vannak a torzalkodások. (Ezt a föledést bámulva halljuk. Igazán szeretném tudni, ki esett bele a torzalkodásba.) És a heccmanóvert Ottokár püspök vezeti (Nagyszerű!) Mellette dolgozik Tatal nevű (bocsánat! Tattay!) Kényszernyugdíjazott ezredes (Kolosszánis és egy jelentéktelen hecc-kápián (no ennek is megadták!) és a kítőnó gárda most a kapitalista vállalatok ellen harcol és ezzel a jelszóval maszlalgolja a könnyen hívó parasztságot, a mely a buta tévhínek bedől és renitens (1918 Pünkösdjé óta!)

Hogy Ottokár püspök és hecc-kápiája minő eredményeket értek el, azt hadikölcsönjegyzések mutatják. Netegesen a fehérmegyey parasztság a nyolcadik hadikölcsöntől teljesen távolartotta magát és nem jegyzett. Es miért? — kérdezik önök — pestiek. Mert a püspök ur a kapitalista vállalatokban látja a „nemzetfenntartó” elemnek, a parasztságnak veszedelmét és a gróf előtt ezt hirdeti. (Hogy a parasztság nem jegyzett — nem tudom. De ha nem jegyzett, azt inkább a legutóbbi kelvirlátsnak kell tulajdonítani, mint Prohászka püspök és hecc-kápiája igazgatásának. Hogy a parasztság nemzetfenntartó elem, azt a háboru alatt jobban bebizonyította, mint a Zsoldosok) miközben nyilván veszprémmegyei négyezer holdas birtokának jobbágyssorban szinylődő és énbérett dolgozó parasztlajró gondol. Ottokár püspök — minf látja — nem is olyan rossz tüzletember, mert a mikor ő a tőkés társadalmat ostorozza, ugyan akkor eltereli a figyelmet a latifundumokról: (Ezzel szemben az igazság az, hogy Prohászka püspök birtokain a munkások meg vannak elégedve. Hogy azonban a rokkantak is megle-

Egyes szám ára 8 fillér.

gyének elégedve, Prohászka püspök birtokain meghonosítja a berletrendszert, minél többnek minél olcsóbban adni a földet, úgy azonban, hogy az csak a rokkant katonáé és családjáé maradhasson. Majd meglátjuk, hogy mit tesznek a rokkantakért zsoldosok Fejérmegyében? Ha mindenki úgy megtette volna a kötelességét hazájával szemben, mint Prohászka püspök, nem fájna a fejünk.)

A megye és a város urai és a pénzügyhatóság vezetői (talán inkább az utóbbiak) eleget mér gondolnak a püspök békebontó szereplése miatt. Ily viszonyok között tehát nincs vállalkozó ember vagy bank, a mely Fehérvárról le merne telepedni, mert elvégre ahoz, hogy egy vállalat eredményes munkát véghezessen, legelső követelmény a társadalmi béke. (Ez persze munus akar lenni. A háborúban a öldögnek nincs kedve gyárat alapítani, se itt, se egyebütt, tehát Zsoldos ur ráfogja, hogy azért nem jönnek Fehérvárra gyárat alapítani, mert Prohászka püspök Pünkösdkör cikket írt a keresztény ifjúság védelmére.

No ez a Zsoldos ur furcsán hagyná nyitva a száját, ha pl. Németország, Ausztria vagy Amerika gyártelep-sin járna. Hat ez a jámbor, azt hiszi, hogy a hol gyár van, ott a lakosság siet a gyárigazgató ur társadalmi felfogásaihoz alkalmazkodni és nem mer véleményt nyilvánítani, mert a gyáros ur szedi vedi a sátorfáját. No ez messze elmehet a tudományával. Sajnos! a fehérvári pénzügyhatóság is megérzik Ottokár püspök káros szereplésének hatását és szintén nem mernek vállalkozni. Minek? mondják a bankvezetők. — A városnál nem részesülnek támogatásban és a legelőrevalóbb terveinket Ottokár püspök föllázított paraszjai leszavazzák.

Ezeket mondotta fehérvári informátorom, aki nagyon sok informáltságot mesél már a város társadalmi és gazdasági életéről. Mindenszerte megbeszéljük az informátor urnak a zivességet. Zsoldos ur azt írja és úgy ír, a miért és a hogyan fizetnek neki, hanem az informátor úrban lebetelt volna annyi tisztesség, — ha már egyszer közénk telepedett és közünk akar élni, — az igazat mondja a kérdészójének.)

Székesfehérvár — mint előbb jeleztem — parasztváros. Kulturális törekvések csak az intelligencia körében jelentkeznek, ámde ezeknek megvalósulását a művelt elem széthúzása lehetne telenné teszi. A várospolitikát Ottokár parasztsjai irányítják és érthető, hogy Székesfehérvár fejlődésképtelenségét — léptenyomon elárluja. A városnak 40.000 lakosa van, de nincs egy rendes utcája. A hepehupás közeget nyitott csatornák szakitják meg és pócsolyák lápvirágai nyulnak a város szivében. (Hol tanulmányozhatta Fehérvárt ez a fráter, mikor nyitott csatornák a városban csak a Hotel Berger rituális konyhája körül vannak meg!) Itt minden úgy fest, mint félszer esztendővel ezelőtti és az ötlettelenség, unalmasság és a

vállalkozási szellem hiányának ömömlője nehezedik a városra. És ezt az áramlatot a megye és a város vezetői tétlenül szemlélik és mást se csinálnak — mint — élelmeknek.

—/k—

Ki az antiszemita?

Farkas Pál (Zsidó) képviselő ur a képviselőházban multkor feljelentette az antiszemitékat. Bocsanatot kérünk, ha megzavarjuk nyugalmát azzal a kérdéssel: ki, hol, mikor üldözte vagy tette a háború nyomoráért felelőssé a zsidó felekezetet?

Szorgalmas ujságolvasó vagyok, elővonom az egész napi sajtót, átrógom magam a szabadkőműves nagyképeség, a liberális értelmetlenség, a szociáldemokrata ordináriság egész seregét, amit naponta ötmegfőből sürítnek az olvasom sok érdeklődéssel és kritikával az ugynevezett klerikális sajtót is. Mindent olvastam és olvasok, de a zsidó felekezetet, a zsidó vallást, a zsidó hitet fenyegető, üldöző, gunyoló közleményeket nem olvastam. (Olvastam a háború alatt jellemző hirtelű cikkeket — ezeket zsidó hírlapok írták. Olvastam husvéti kereszténygyűlölködést, ami ellen az ügyvédségnek kellett felvonulnia s az ilyeneket szociáldemokraták írták. De a klerikális sajtóban nem olvastam kicsinylő, gunyoló, vitatózó közleményeket a péntek esti gyertyaégetésről, a zeder-estéről, a jomkippurról, a zsidó vallásnak belső tartalmáról, de még külső szokásairól sem. Farkas Pál képviselő ur pedig arról beszélt, hogy zsidó felekezettel ellenes igazgatással kísérleteznek, hogy így a nép elégedetlenségét levezessék.

Hol halotta, hol olvasta ezt a képviselő ur?

Ha hadimilliomosról beszélünk — ez felekezeti öcsárság? Ha meg akarjuk menteni ami még menthető s ami fajunk arányosmunkát védelmi követejük az egyetemen: ez felekezeti megtámadás? Ha mi nem akarjuk engedni, hogy a frontokon küzdő katonáink hátmögött — kicséréljék az ország intelligenciáját: ez felekezeti üldözés? Ha mi arról írunk, hogy a föld a magyar nép s ezt a népdéket meg kell védeni a bank, a tőkes, a spekuláns harcoslói ellen: ez antiszemita politikázás?

Azt mondják: ne írj a bőrze ellen; mert antiszemita vagy, ne légy keresztény hited nyílt megvallója, mert antiszemita vagy; a háborús büntetéseket ne ostorozd, Schwarz őrmester urnak szabadságolások közölt sefteléseit le ne leplezd, mert akkor éppen főantiszemita vagy.

Hát mit szabad a keresztényeknek megírniok?

— A városi Ö. H. J. és Hadsegélyző bizottság f. hó 26-án d. u. 4 órakor a városháza tanácstermében együttes ülést foglalkoztatni, amelyen fontos ügyek kerülnek tárgyalásra.

Épül a szeszgyár.

Megkezdődik a munka.

Mikor e sorok napvilágot látnak, már vigan folyik a munka a Székesfehérvári Központi Szeszfőző Szövetkezet új gyártelepén: a Fröschl-cég emberei mosti rakják a Fröschl Ferenc építész-mérnök tervei szerint építendő szövetkezeti szesz- és konzervgyár alapjait; Koranyi Emil autótulajdonos teherautóját pedig vigan főfelkeve szállítja a Mauntelepről a téglát, cserépszindelyt, a bányából a követ, marvat.

Mikor lesz készen a gyár.

Maga gyár épülete, amely felszerelési együtt közel 300.000 koronába kerül, még az ősz folyamán, a megállapodások szerint szeptember 30-ig tőle alá kerül, úgyhogy a már készen álló gyári berendezés szerelése október első napjaiban megkezdődik. Így van remény arra, hogy a szövetkezet már az idei termést is az új gyárban dolgozhatja fel.

A régi főzőkészülékek.

A szövetkezet igazgatósága azonban számot veve minden nehézséggel — régi főzőkészülékeit is megtartotta, sőt a rendelkezésnek megfelelően olyképp alakította át azokat, hogy a főzés p. ü. őri ailandó felügyelet nélkül is zavartalanul megkezdhető legyen.

A gyár üzemének kezdete.

Természetes azonban, hogy a szövetkezet minden erővel azon iparkodik, hogy az új, modern berendezéseket mentül előbb üzembe helyezhessék. Nemesak azért, mert sok időt, anyagot és költséget takarít meg; de főként azért, mert tagjainak érdekeit sokkal jobban módjában van szolgálnia.

Minden pálinkát megkapnak a tagok.

Megjegyzéssel halljuk, hogy a szövetkezet igazgatóságában beállított változások óta az igazgatóság tagjai között teljes az egyetértés abban a tekintetben, hogy a szövetkezetnek legelsősorban a tagok érdekeit kell kielégítenie. Ezért elvben már el is fogadták, hogy a szövetkezet tagjainak a beszállított anyagokból főzendő pálinkát lehetőleg egész mennyiségében kiadják.

Mindenki megkapja a maga nyers anyagból főzött pálinka mennyiségét.

Az új gyár modern berendezései, ha t. i. a szövetkezetnek sikerül szesz-mérőgéppel is felszerelnie, lehetővé teszi, hogy pontosan megállapítsák, melyik anyagból mennyi pálinka lett. A szövetkezet lehetően ezt az egész mennyiséget kiadja a tagoknak, ha t. i. úgy óhajtják, csak a költségeinek megtérülését kívánja. Ezzel a bevált rendszerral a szőlőtermelők valószínűleg még több pálinkához jutnak, mint a kistűzés idejé-

ben, mert nem adnak vámot, és mert az új gépek tökéletesebben működnek.

A jó törköly több és jobb pálinkát ad.

Minden gazda tudja, hogy a jó törkölyből nemesak jobb, de több pálinka is lesz. Minthogy pedig a fentiek szerint a szövetkezet a kiadandó pálinkát a törköly minősége szerinti szabja meg, mindenkinek az az érdeke, hogy nyersanyaga mentül jobb legyen. A szövetkezet e szó esztendeje e tekintetben talán bizonyos családokkal járt; de az új, modern berendezésekkel való főzés lehetővé teszi a legnagyobb igazságosságot.

A szövetkezet első éve.

Azonban, ha igazságosak akarunk lenni, el kell ismernünk, hogy a szövetkezet az első évben is iparkodott a lehetőleg megfelelő a szervezésben rejllő, nemes eszméknek. A tagok talán kevesebb pálinkát kaptak kezdetben, mint óhajtották; de ebben a felelsőbb rendelkezések is hibásak voltak. Tény egyébként, hogy anyagokért megkapták a maximális teljes összegét, ezenfelül magas fuvar-kapok és telemek kedvezményt élveztek. Aki tudja azt, hogy a tagoknak a törkölyük után kiadott, három liter, elsőrendű pálinka ára ma a közforgalomban 45—50 korona, az könnyen kiszámíthatja, hogy a szövetkezet 19 kor. 30 filleres egységára métermarzásként 75—90 korona kedvezményt jelentett. De ezenfelül azaz, hogy a kimérésre szánt pálinkáját — ismét csak kedvezményes, a maximálisnál jócsinnyabb áron — a szövetkezet szintén elsősorban a sejt tagjainak biztosította, igen nagy előnyben részesítette őket.

Kellemes meglepetés.

A szövetkezet tagjai számára azonban, miut értesülünk, az a kellemes meglepetés is vár, hogy törkölyükért jóval többet kaptak, mint amennyit számoltak. Az igazgatóság ugyanis, amikor a végleges árakat megállapította; olyan rendelkezést adott ki, amelynek alapján a tagok a már átvett értéket felelt annak még 30, esetleg 35 százalékát javukra írták.

A szövetkezeti eszme.

Részvénytársaságnál még soha ez életben nem fordult elő, hogy az igazgatóság azt mondta volna: „Hóhó, édes atyámfiai, most látom csak, hogy ti a szabályszerű árakat megkaptátok ugyan; de a méltányos árak jóval magasabb lett volna. Jertek hát, fogjátok ezt a 35—40.000 koronácskát. Nem szeretném, ha nem kapnátok meg, ami titeket méltán megillet!” Lám, ami a részvénybárságot, vagy üzereket életében lehetetlennek látszik, az a szövetkezeti eszméből önként folyó természetesség. Amikor tehát a Székesfehérvári Központi Szeszfőző Szövetkezet igazgatósága a szövetkezeti eszme eme magaslátára emelkedett, egyuttal kiérdemelte, hogy a tagok a legnagyobb bizalommal legyenek működésébe iránt.

HAZAK

— Az érsek rokkantjai. Steinberz ur és hívei figyelmébe! — Erősen pozdorjává hull az egyház-gonosz ellenségeink rosszhiszemű rágalmái azoknak a fényes tetteiken, amelyek a „holt kéz” nyomán keltek életre. Nincs az a rossz a világon, amit a gyűlölettel lélegző zsidó-szociáldemokrata sajtó rá ne kenne a papokra, a puspökökre. Most, amikor ez a telemekergező gonosz munka javában folyik, akkor a templomok tövében, a vérszivárgó aranykezeknek munkájukat feleltető a munka tempióma: a kalocsai rokkantlepel.

Dr. Várdy L. Árpád kalocsai érsek 110 kat. hold föld és 160 ezer koronányi adománya és az ehhez kapott állami járuléki tette lehetöve, hogy e hó 15-én felszentelték a telepet és átadták rendelkezésére. A telepen 300 rokkant terveztek házat, ebből 55 kész, így egy keresett gyártelep áll a rokkantak rendelkezésére. Ma már ismét 24 jelentkező van, akik várják az új házak felépítését. Ime ez a tetti, amely a legnagyobb szenvedők fájó sebeit orvossítja, ez, mintegy vasóközlő csapása sujt ellenségeink rágalmaitra. Mig másutt csak a sopánkodás, tervezgetés és eredménytelen tanácskozás küszöbög érnek csak, addig a kalocsai érsek egy gyönyörű tettei dokumentálja azt, hogy az egyház mindig az elsősközt van, ahol tenni kell. Tomory Pál utóda most az egyház fontos ges hivatását teljesíti.

— A városzhazáról. Dr. Kerekes Lajos városi főjegyző, h. polgármester, két heti szabadság után, ma újból elfoglalta hivatalát.

— A Villanyiság. Hiába minden egészség, a városnk minden előzettség, minden balaksága, áldozatkészsége: Phöbuszékktal pörösködés nélkül nem lehet kijönni. Phöbuszék nem tudnak, vagy nem akarnak lisztösszes világitást, áramot szolgáltatni. A telep, ócska-vashalom képtelen rendszeresen áramot szolgáltatni. Csaknem 10 év ismét afrikai sötétséget árasztott a városra. Már ne is kérdezzük, hogy mi volt ez újabb „vis major”-nak az oka? Minek kérdezők? Phöbusz nem törődik a város érdekeivel, minden fok adakozás komolytalan, minden ígérete csak porhüvel, nem tud áramot adni, ha szászor-emeljük is neki az egységárakat

— Figyelmeztetés. A székesfehérvári községi alkalmazottak beszerzési csoportja figyelmébe a város területén lakó nyugdíjas tagjai, hogy ha lisztösszesgéltekkel a csoport utján akarják egész évre biztosítani, ezen igényük érvényesítése végett sürgősen jelentkezzenek azon hivatali főnökénél, ahol vagy a milyen hivatalnál a férj szolgálatban volt, hol összeírattai fognak.

— Értésítés. A maroshegyi kápolnában f. hó 25-én reggel 9 órakor istentisztelet lesz.

— Házakat akar vásárolni a város. A néhai dr. Raday-fele épületek e hó 26-án önkéntes árverésen el fognak adni. Felmerült az a terv, hogy ez épületeket vegye meg a város. Ez ügyben ma délután a törvényhatósági bizottság több tagjának bevonásával értekezlet volt.

— Olcsóbb a városi burgonya. A közéletmezesi ügyosztály a város által forgalomba hozott burgonya árára 90 fillerre állította le.

— A közéletmezes hiénái. Egész halom fejteletést tett a közéletmezesi ügyosztály olyan helybeli lakosok ellen, akik a hatósági jegyeket több szemelyre vetik igénybe, mint ahány tagból családjuk áll ilyen visszaesés miatt elítélte dr. Zavaros rendőrbíró: Stácz Ferencné Sar u. 48. szám a. lakost 300, Bognár Józsefne Rác u. 53 sz. a. 80, Simon Andrásné Csapósa. 4 sz. a. 80, Harkányi Mihályné Simor u. 17. sz. a. 100, Orr Lajosné Selyem u. 47. sz. a. 50 és Vég Ferencné Rác u. 18 sz. a. lakost 80 kor pénzbiágra. — Szabó Pálné Deák Ferenc u. 11 sz. a. lakos vasuti alkalmazotti neje a városból is és a Deli Vasutól is kivette a jegyeket, ezért 80 koronára ítélte őt dr. Zavaros. — Hosszu Istvánne és Magda Györgyné Osz u. 21 sz. a. lakosok hatósági engedély nélkül süteményt árultak a labadozó katonáknak. Elítélte őket dr. Zavaros 100—100 kor, pénzbiágra és készleteiket elkobozta.

— Gabonabeszerzési utalványok kiváltása. A városi hatóság figyelmébe hozta, akik augusztus 15-től szeptember 30 ig terjedő időre buza és rozsta bevasarlati utalványokat akarnak kikérni, hogy ecebből e hó végéig ovaellen jelentkezzenek, mert a későbbi jelentkezők kérelmet figyelmébe nem veszik.

— Halálozás. Jankovits Imre folyó hó 24-én 15 éves korában elhunyt. Temetés: ma d. u. fél 5 órakor a Rákóczi-utca 11. számú házban.

— A borárak alakulása. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületéhez érkezett jelentésekből megállapítható, hogy a szüreti kilátások az egész országban jók. A bortermés a tavalyi eredményt el fogja érni. Az óbor ára a legutóbbi betakarás esett. Ma hektóliterenként 900—1000 K-t. fizetnek óborért. Finomabb borokért 1500—1500 K-t. Újbor iránt a kereslet csökken. A termelők nem adják oda borait. Újborra kötés csak elvétve történnek 600—650 K. hektóliterenkénti árban.

— Tolvaj vendég. Kaiser Emma, a Magyar Király szálló szobaasszonya fejteletést tett a rendőrségen, hogy a szállónak egy volt vendége, egy 24 év körüli nő a szállóból ellopott 800 kor. értékű ágyneműt.

— Utazás a vonat tetején. A Bicskén hajnalban átmenő, Budapestről jövő vonal tetején utazott aug. 20-án Gasztler Mor 1893. évi születésű cs. és kir. gépkocsiosztálybeli tizedes. A bicskei vasuti híd neki is halálát okozta. O az ötdik alkalozat rövid két hónap leforgása alatt a bicskei vonalon, ugyanannyi lenét mas vonalon is. Igazán megbocsájhatatlan könynyelműség a hatóság részéről, hogy meg mindig megengedi a vonat tetején való utazást. A mávtól szinten nagyobb szigorúságot követelhetünk, kalauzai ne buzódjanak a kényelem fülkéibe, hanem erélyes fellépésekkel akadályozzák meg a vonat tetején való utazást, ha másképp nem, szállítsák le az olyan utazókat. Jellemző eset, hogy az egyik állomáson áthalad a gyorsvonat. A szolgálattelvő hivatalnok látja, hogy a vonat tetején állva utaznak tudva azt, hogy az egyik őrházba alacsony táviródrót vezet a vasuti vonalon keresztül, amely mindnek leszedte volna a fejét, megállította a gyorsvonatot és az utasokat a tetőről leparancsolta. Jutalma ezen cselekedeteért az üzemeltetés részéről 10 K büntetés. A vonatot ok nélkül megállította. Ilyen körülmények között ne csodáljuk a szerencsétlenségek számát. A kocsi folyosói néha üresek, ellenben az ajtó előtt tele van minden balyuval, a felszállni akaróknak korusban zengik, hogy „nincs hely”. Kényelmességből kirekesztik a közönséget a lépcsőre, azért is sok a baleset. Lezegen idő a fel és leszállásra. Adjanak több időt egy vonatnak utjki megtevesére. A háboruban mindenki sok csomaggal utazik, az utas is sok, hogy el ne vigyék őket állomásukon túl, mindenki az ajtóhoz telepszik, nem enged felmást. Sok mindenen változtattak a háború alatt, ezen is változtathatnának. Ne indítsanak addig vonatot az állomástról, mig annak valamelyik életveszélyes helyen tartózkodik utas. Igen sokszor egyik másik kalauz olyan szépen el tudja helyezni az utasait, persze az ajtó előtt is állnak, node mégis embersegebb mindket felre, mint a vonat tetején, vagy a a lépcsőn.

— Ráporoljnak elegendő kocsi stb. Ha másképp nem lesz rend, adjának minden vonathoz katonai kísérőket 2 ember elég a remittenskedők megrendszabályozásához. Méltányos, hogy a vasut ne csak a szállítási díjakat emelje, hanem az utazás lehetőségéről is gondoskodjon, — mélt a megmaradt emberélet megis csak megerdemel némi figyelmet.

— Megdézsmálták a város lisztjét. A közéletmezesi miniszter Fehérvár városa részére a Nagykanizsai malomból utalt ki lisztet. Tegnap a liszt-szállítmány meg is érkezett Fehérvárra, a waggonból azonban hiányzott 5 zsák 0-ás és egy zsák kenyérliszt, melyet kétszertelenül a vasuton lopták ki.

— A szennyvíztelep titkja. A városi szennyvízgyűjtőtelep medén cejében a munkások tisztogatás közben egy 17 centi hosszúsága

méhmagzat hulláját találták, amelyet a szennyvízcsatorna-klórákba sodort magával a gyűjtőmedencébe. A rendőrség keresi a bestiális teremtetést, aki „szégyenét” a klórákba dobta.

— Betörés. Vakmerő betörést követelt el egy ismeretlen rablóbanda Száron. Tegnap éjjel betörték a segédjegyző lakására. és a mosás alatt levő összes fehérruhákat, a mely három hónap óta összegyűlt, sőt még a vizes ruhát a teknővel együtt elemelték. Ezzel együtt eltűnt egy kis nyaraló német gyerek összes ruhája is, a ki este fürdött s csak annyija maradt meg, a mennyit az ember fürdéskor szokott magára venni. (Szegény kis német! neked is megadták) A nyomok Tatabánya fele vezetnek.

— Szökött katoná sorsa. Többszörösen szökött katonai volt B. Szabó György. rácaimasi lakos, klt a csendőrok penteken újabb szökése miatt üldöztek; a Dunai szorították, hol a vízbe ugorva a hullámok elsodorták s így elfogni nem tudták. Ma hajnalba a part közelében felvetette a viz a hullát. Szabó igen gyakran megszökött a katonaságtól, csaknem minden héten itthon csavargott.

— Adakozás. Szolnai Sándorné 1 kosár szilvát és körtét, Karl István 1 kosár körtét, Hirschenstein főállatorvos 1 kosár ringlót, Sréter ezredes 1 kosár körtét, Keresztes Zsigmondné 1 kosár ringlót adományoztak az osztrák gyermekek számára, azonkívül a javítóintézetből vettek szilvát. Egyben Herzog Sándor vasuti vendéglősnek azon alkalomból, hogy az osztrák gyermekeket megerkezéskor vendégül látta, ezután mond halás köszönetet a bizottság.

— Árdárgító. Göndör Samu volt helybeli kereskedő, jelenleg szabadságotl honvédszakaszvezető 200 kilogramm kávé akart elszállítani Fehérvárról a postával, és pedig utánvét mellett, a maximummal magasabb áron. A rendőrség házkutatást tartott nála és 20 kilo cukrot, 43 tekercs pamutott fállyt nála. A rendőrség átadta az ügyet a katonai hatóságához.

— Szűnőn figyelmébe. A székesfehérvári „Diák-otthon” polgári iskolai előkészítő tanfolyamára megkezdődtek a beiratások. A beiratásokat Weisenfeld János igazgatótanító (Rákóczi-utca 8. vizi-városi köznevelési népiskolában) naponként délelőtt 8—10 ig, délután 3—5 ig eszközli.

— A Székesfehérvári Hitelzővekzet tagjainak figyelmébe ajánljuk, hogy a szövetkezet üzleti napjai ezental kedden este-törtökön és szombaton d. e. 8—12 óráig lesznek. Természetesen azonban, hogy a régi rend is megmarad: ünnepnapokon üzleti nap nincs, hanem az ünnepnap üzleti napot mindig az megelőző hétköznapon tartjuk meg. A Székesfehérvári Hitelzővekzet igazgatósága.

A rekvirált fürdőkályhák pótlására a legjobb minőségű hegesztett fürdőhengereket
igen jutányos árban szerel: **Soós Sándor**, vízvezeték vállalkozó, Nádor-u. Telefon 306.

